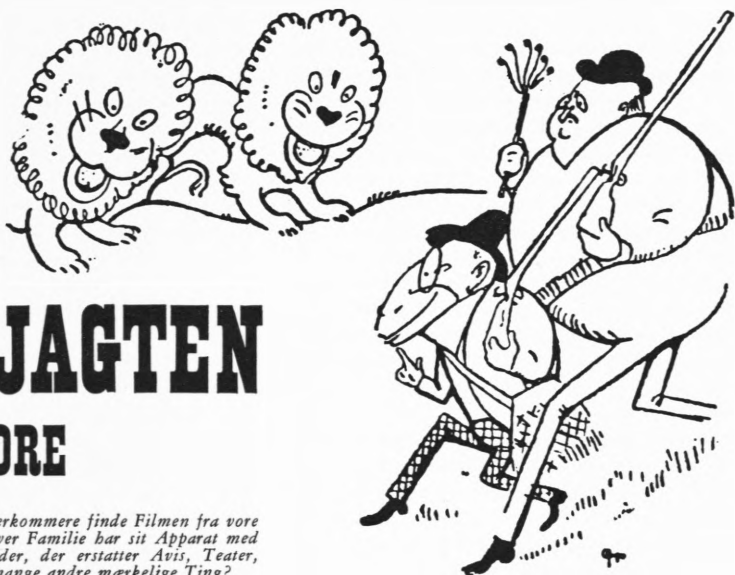

JOHN ERNST:

LØVEJAGTEN PÅ ELLEORE

Hvor vil ikke vore Efterkommere finde Filmen fra vore Dage latterlig, naar hver Familie har sit Apparat med talende, levende Billeder, der erstatter Avis, Teater, Koncertsal, Bøger og mange andre mærkelige Ting?

(Arnold Richard Nielsen i „Folkets Avis“, 1914)

Alfred Schmidt: Levin og Alberti på løvejagt.

Arnold Richard Nielsen var journalist og film-pioner, men han var også, som man ser, lidt af en kulturprofet. Men havde han anet, at det ikke kun var familierne med det noksom-bekendte apparat, der både erstatter det ene og det andet, som skulle finde filmene fra „vore dage“ latterlige – ja, ikke bare disse film, men også film, der er tredive-fyrre år yngre (læs kun frokostavisernes fjernsynslæserbreve!) – ikke bare publikum, men også fjernsynsanmel-derne – ikke bare dem, men også hele striben af unge, skrivende filmentusiaster, der ind-tager en let hovedrystende holdning over for stumfilm i det hele taget, men især, naturlig-vis, over for filmene fra den „arkæologiske“ periode – havde Nielsen anet alt dette, ville det nok alligevel have skuffet ham lidt. Hans navn er især knyttet til den sagnomspundne „Løvejagten“ (Nordisk Films Kompagni, 1907), et af de mest betydningsfulde, hyppigst omtalte, mest latterliggjorte og dårligst kendte kapitler i dansk films – og den tidlige ver-

densfilms – historie. Ingen anden dansk film er der i årenes løb ofret så megen spalteplads på. Hvert tiende, ja, hvert femte år, er den blevet mindet i den ganske presse med det samme sludder om den formodede mishandling af et par tandløse løver på øen Elleore, og affæren hører fremdeles til det faste inventar i den lettere selskabskonversations anstrengende afdeling for spøg og skæmt.

Det er da klart, at alvorlige filmentusiaster med sans for poesien ved antikke film måtte reagere, og det gjorde de så ved at ignorere skandalehistorien og i stedet forklare, hvilken usædvanlig film „Løvejagten“ var i samtiden, det grundmurede kameras og de blafrende ku-lissers epoke. I „Løvejagten“ finder man både dramatisk stramning ved krydsklipning, nær-billeder (af dyr), usædvanlige vinkler (fugle-perspektiv), location-optagelser på Elleore (med kunstig palmebeplantning), indskudte og yderligere illusionsskabende reportagebilleder af andre vilde dyr (optaget i Zoo) – alt sam-

men takket være held og slump og tilfældighedernes „ordnende“ spil. Det hele blev mixet sammen til en sprælsk lille spændingsfilm, der desuden var dobbelt så lang som alle hidtidige film, nemlig 219 meter (dvs. *to* spoler – dengang oversteg filmenes længde ikke én spole, dvs. 100–200 meter). *Ebbe Neergaard* forklarede alt dette, da han præsenterede filmen i dansk fjernsyn i 1956, *Arne Krogh* forklarede det, da han præsenterede filmen i Studenterforeningen i 1957, og *Erik Ulrichsen* forklarede det i sit essay om *la belle époque*, der findes genoptrykt i antologien „Filmangreb og filmpoesi“ (1965), og jeg henviser til denne som det bedste, der er skrevet om filmen selv. Men „Løvejagten“ er ikke, hvad også jeg selv er kommet for skade at kalde den (i artiklen om hoffotografen *Lars Peter Elfelt*, „Kosmorama 66“) en avantgardefilm: Den er, som Ulrichsen skriver, „*velegnet som eksempel på, hvorledes sensationstrang og overvindelse af praktiske problemer drager filmfolkene ind i filmæstetikens sfære . . . Men instruktørerne forstod ikke – efter det i dag foreliggende materiale at dømme – at udnytte erfaringerne fra „Løvejagten“ i intrige-filmen. Det blev først og fremmest i kraft af indholdet, de enkelte billeders fotografiske kvalitet . . . og skuespillerens rolige stil, at dansk film i de kommende år skulle gøre sig så smukt gældende – ikke i kraft af snedig klipning . . . Hidtil har man mest muntret sig med det kuriøse ved „Løvejagten“ og affæren omkring den; den synes mig at fortjene en plads i selv kræsnе verdensfilmhistorier.*“

Til denne smukke understregning af filmens egne kvaliteter i historisk sammenhæng er der imidlertid at sige, at det kuriøse ved „Løvejagten“ og affæren omkring den ingenlunde er uvæsentlig, men tværtimod vigtigere end selve filmen, og at den også ville have været vigtigere, selvom „Løvejagten“ havde været en avantgardefilm og ikke et isoleret pletsud, hvis udviklingsmuligheder ingen forstod, inklusive filmens egne skabere. Det er forståeligt, at virkeligt filminteresserede har ladet sig irritere af den ensidige gøren vittigheder på en skandalehistorie om en film, som næsten ingen kender, men af lutter irritation er de kommet til at hælde barnet ud med badevandet.

Skandalen førte jo det meget konkrete med sig, at *Ole Olsen* fik frataget sin bevilling til sit

„Biograf Theater“ i Vimmelskaftet, hvorefter han helt og holdent var henvist til at *producere* film. Hidtil havde *Ole Olsen* kun holdt en filmproduktion i gang for at imødekomme behovet til sin biograf, der ikke kunne dækkes af de importerede film fra især Frankrig, Italien og USA. Der skal ikke megen fantasi til at forestille sig, at hans ufrivillige omstilling til ren producentvirksomhed på dette tidspunkt har haft en afgørende betydning for den filmhistoriske udvikling. Det gav *Ole Olsen* et kæmpeforspring fremfor sine producentkonkurrenter her og i andre lande, og selvom han alligevel på et senere tidspunkt havde opgivet biografen til fordel for producentvirksomheden af egen fri vilje, er det ingenlunde givet, vi var blevet i stand til at yde det bidrag til filmhistorien, vi i dag – en anelse ubeskeden – kalder „guldalderen“ eller *la belle époque*. Tidspunktet kunne være forpasset.

Ingen har tidligere beskæftiget sig alvorligt med selve skandalehistorien – skandaler er da ikke noget, seriøse gemytter befatter sig med? Den har i højeste grad sine festlige sider, men sandelig også sine alvorlige eller snarere tragikomiske. „Løvejagten“ er vel historiens første eksempel på en politisk udnyttelse af en filmindspilning – og en film-skandale, der i virkeligheden ikke var nogen „reel“ skandale, men det, den amerikanske historiker og sociolog *Daniel J. Borstin* („The Image“) ville kalde *a pseudo-event*. En kassebedrøver af en politiker, *Hans excellence justitsminister Alberti*, brugte efter alt at dømme – det helt definitive bevis foreligger endnu ikke – et ubefæstet rygte, han i kraft af sit embede fik spillet i hænde, til at skabe en gigantisk skrøne om dyremishandling under en filmoptagelse, med det egennyttige formål at aflede opmærksomheden fra de opståede rygter om hans kriminelle embedsførelse. Og at denne pseudo-event (sagen set fra *Ole Olsens* synspunkt kan studeres i dennes erindringer „Filmens eventyr og mit eget“) har kunnet holde sig så livskraftig, skyldes vel, at skandaler ikke mere er, hvad de har været – sjældne og eksklusive og derfor mindeværdige. I dag er der gået inflation i skandaler, mindre fordi menneskenes børn er blevet værre, end fordi kommunikationsmidlerne er blevet bedre. Har vi ikke næsten glemt affæren om „Affæren Christine Keeler“ om „århundredets største society-

skandale"? Men den dag i dag tales der om hin løvejagt på Elleore...

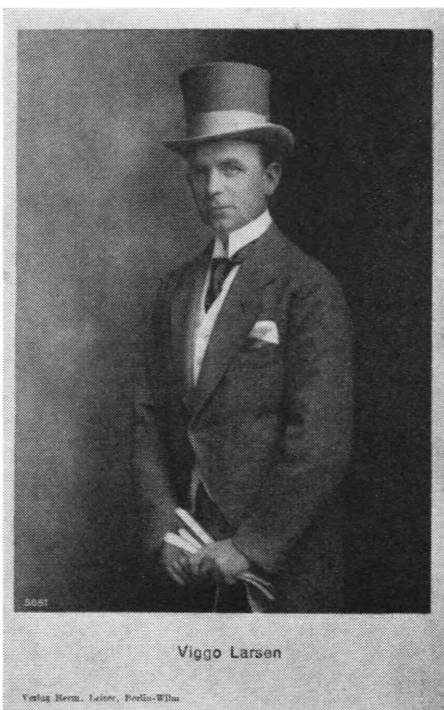
Hovedpersonerne i virkelighedens film drama var, foruden Ole Olsen, Alberti og dennes nidkære og energiske højrehånd, overretssagfører og teatercensor *Levin*, også Arnold Richard Nielsen og *Niels Viggo Larsen*, „Nordisk Film“s og dermed dansk films betydeligste medarbejdere i de allerførste år. Et portræt af de to pionerer, der var såre typiske for det klientel, filmen tiltrak sig i den arkæologiske periode, er ikke tidligere givet, og det vil derfor være på sin plads at tegne et sådant, før pseudoskandalen søges rekonstrueret, og så meget mere som netop „Løvejagten“ synes at være begge herrers mest centrale filmindsats.

Fra „Nordisk“s start i 1906 og indtil 1909/10, hvor de begge har forladt dansk film for bestandig, produceredes der, ifølge *Marguerite Engbergs* index i „50 år i dansk film“, 250 danske film med fiktivt indhold, og af disse er kun seks film fra andre selskaber. Blandt de mange „Nordisk“-film – næsten alle en-spoles film – bærer ca. 25 Viggo Larsens navn som instruktør og 30 af dem Richard Nielsens navn som forfatter. Mange af filmene lavede de imidlertid i fællesskab, og Larsen var desuden en meget anvendt skuespiller. Til 180 af filmene kender vi hverken forfatter eller instruktør, men en stor del af dem, formentlig størsteparten, må være lavet af Larsen og Nielsen.

Af disse to er Viggo Larsen utvivlsomt den betydeligste. Sine forudsætninger for at lave film fik han ved at følge med i repertoiret i Ole Olsens „Biograf-Theater“ i Vimmelskaffet, hvor han var overkontrollør. Viggo Larsen knyttedes til biografen i 1905, 24 år gammel, og han blev ifølge overleveringen valgt til kontrollørjobbet blandt 120 ansøgere, vistnok på grund af sin formodede evne til, med sin fortid som sergent, at kunne holde styr på en udisciplineret forsamling. Fjorten år gammel var han blevet optaget på Frederiksberg Slots Underofficersskole. Rigtig officer kunne han ikke blive, fordi han ikke var akademiker, og på et tidspunkt syntes han måske, det gik for langsomt med karrieren. Dette har muligvis været årsagen til, at han søgte ind i den belgiske hær i Congo. Måske var han bare eventyrer. Det kan i hvert fald forklare, hvorfor han ombestemte sig og valgte filmbranchen.

Som de fleste sympatiserede han ikke personligt med Ole Olsen. Han syntes, ved vi fra interviews, at den selv lærte selvhersker blandede sig lidt vel rigeligt. Noget tyder dog på, at Larsen selv var lidt af en kværlulant. Olsen selv, hans bil, hund, kone og børn medvirkede således ofte i filmene fra disse første år, og når Olsen havde lyst til *det*, skrev, fotograferede og instruerede han også selv. Men i følge Larsen var han lige umulig til det hele. Larsen interesserede sig måske for alvor kun for en eneste side af filmarbejdet: *fotograferingen*. Men også hvad denne angik, var han i reglen utilfreds med resultatet. Både med „Løvejagten“ og endnu mere med „Bjørnejagten“ (1908), der fik guld i Hamburg samme år – for fotograferingen! (Ved *Alfred Graatkjær* (Sørensen)).

Larsen var en dygtig organisator, men ikke kunstner. Var han det, så var det i hvert fald ikke af Guds naade, men af Ole Olsens eller måske snarere *Olaf Poulsens* – hans store skue-

Alfred Schmidts berømte tegning af „Løvejagten på Elleore“ i „Blæksprutten“, 1907.

spillerforbillede. I 1908 er Larsen meget optaget af den overdrevent teatraliske spillestil i „L'Assasinat du Duc de Guise“, som han imidlertid fandt meget forfinet og pantomimisk, og flere år senere i Tyskland lægger han navn til en film, der var lige så langt bagud for sin tid, som „Løvejagten“ var forud for sin. „Artistliv“ hed den, og folkemængden var malet på bagtæppet. I slutningen af 1909 fik han engagement i Berlin, hvor han vistnok arbejdede med film, indtil han i 1945 vendte tilbage til Danmark, og som så mange af sine landsmænd var han med til at præge tysk film før 1919, før gennembrudsværket i den tyske filmekspresionisme, „Dr. Caligaris Kabinet“. Ukontrollerbare kilder hævder, at han instruerede omkring 200 film i sin Tysklandsperiode, og han skal have medvirket i omtrent lige så mange som skuespiller. Heraf har en betydelig del nok været hans egne. Men han samarbejdede med bl. a. Robert Wiene, vistnok også med Murnau, og omkring 1912 skal han være blevet placeret som nr. 7 i en publikumsafstemning om tidens ti populære stjerner (deriblandt Asta Nielsen og Valdemar Psilander). Skuespilleren Axel Breidahl skriver fra Berlin „(Politiken“ 2/6 1912):

„Han er kendt af lige så mange titusinder, som vi andre er kendte af hundreder. Manden er nemlig Filmsskuespiller og i Øjeblikket maaske det mest reproducerede Ansigt i Verden.“ I begyndelsen af Tysklandsperioden havde Viggo Larsen sit eget produktionsselskab, „Vitascope“, men inflationen tog det fra ham. Om denne hans producer- og instruktørvirksomhed skriver Breidahl i samme artikel, at han „har udviklet en Smag, der sætter hans Films højt over, hvad der ellers produceres i Tyskland, og skaffer dem en rivende Afsætning, selv i det ellers saa kræsne England.“

Sikkert er det, at han havde sans for det soignerede foto, det gedigne håndværk, men næppe for virkelig kunst. Blandt sin høje alderdoms mest betagende filmoplevelser nævner han med begejstring det danske cirkusmelodrama „John og Irene“ – om der ellers er nogen, der erindrer det. I januar 1957 døde han i en alder af 76 år, og kun et par måneder senere efterfulgtes han af sin hustru Karin.

Flere perioder i hans karriere er næsten mørklagte, og en vurdering af hans filmindsats i Tyskland kan ikke gives. Men det er ikke sandsynligt, den vil byde på ekceptionelle overraskelser, det her nævnte taget i betragtning.

Mere overskuelig er Richard Nielsens filmbedrifter, der kun strakte sig over nogle få år. Nielsen var journalist, og selv i sin korte filmperiode afbrød han ikke sin journalistiske virksomhed. Allerede omkring 1910 trak han sig definitivt tilbage fra filmarbejde, og han gjorde sport til sit journalistiske speciale, da aviserne tog livet af den gode gamle allround-journalist. Han blev (ligesom Dreyer, der skrev „Ekstrabladet“s sports- og flyvestof i årene 1912–15) en af sportsjournalistikens pionerer med den livfulde, „impressionistiske“ reportage, der var en god erstatning for det gammeldags, tørre referat.

Filmindsatsen ligger ikke klar. Han opfandt måske *seriefilmen* med seks film om „Happy Bob“ og seks om „Ripp og Rapp“. Det er også muligt, han fik den i sig selv ikke originale idé til „Løvejagten“ – det hævder han i det mindste selv, og for sandsynligheden heraf taler bl. a. den kendsgerning, at han, ifølge *Bengt Idestam-Almqvist*, allerede før århundredskiftet, da Ole Olsen var direktør for Malmö Tivoli, leverede sensationer dertil. Iøvrigt syntes jagt-film at være på mode i 1907–08 („Isbjørnejagten“, „Bjørnejagten“ (det er to forskellige film) og „Løvejagten“); de blev alle store økonomiske succes'er, og den tanke strejfer én, at disse succes'er var bestemmende for udformningen af „Nordisk“s berømte varemærke, der stammer fra 1909 (jfr. *Marguerite Engbergs* artikel „Da Ole Olsen begyndte“, „Kosmorama 21“). Ellers er Nielsens største indsats nok den artikelserie om filmens historie, han skrev i „Folkets Avis“ (september 1914), og hvori han selv spiller en enestående central rolle; han hævder således at være den, der tilskyndede Ole Olsen til at stifte „Nordisk Films Kompagni“! Nu var det jo sjældent skrivende folk, der var i Ole Olsens brød i disse første år, og denne artikelserie bør derfor omgås med den yderste varsomhed af filmhistorikere. Blot ét eksempel: Under optagelserne af „Løvejagten“ var Nielsen tillige journalist ved Alberti-avisen „Dannebrog“. Han skriver i „Folkets Avis“: „Jeg, der den Gang var Journalist ved „Dannebrog“, indsaa Nødvendigheden af at vælge mellem Ole Olsen og Alberti og valgte – Alberti!“ Og givet er det, at Nielsens brød som journalist var i fare. Den 23. august 1907, da dønningerne efter Løvejagt-skandalen gik højest, kan man læse

disse maliciøse linier i „Politiken“: „Vi ved ikke, om det er rigtigt, hvad der er blevet os berettet, at det er en Medarbejder ved „Dannebrog“, der har opsporet denne Ø og lejet den til Direktør Olsen. Det ville da være meget pudsigt, om Vedkommende, der ogsaa er knyttet til Direktør Olsens Virksomhed som Librettoforfatter, netop skulde være den, der for sin ene Arbejdsgiver indledede den Løvejagt, der skulde blive saa ildeset af den anden.“ Men også i 1908 arbejder Nielsen for Olsen, og Ulrichsen har sikkert ret, når han af Nielsens bemærkning i „Folkets Avis“ drager den slutning, at Nielsen i 1914 ikke ville indrømme, at han i 1908 ikke troede meget på filmens fremtid.

Efter alt at dømme må vi fastholde, at „Løvejagten“ blev både Larsens og Nielsens væsentligste filmindsats. Officielt er Viggo Larsen filmens instruktør, men filminstruktion i ordets dybere betydning eksisterede jo ikke, og mange medvirkede ved filmens tilblivelse. I den båd, der i hine augustdage sejlede ud til Elleøre, sad, foruden Larsen, Nielsen og Olsen også fotografen Alfred Graatkjær, tegneren *Ulk Jensen*, bugtaleren *Jørgen Lund*, *Knud Lumbye* og *William Thomsen*. Desuden et par skydelærere fra Frederiksberg Slots Underofficers-skole.

August 1907 – de gode, gamle dage, som i stigende grad kommer til at ligne de dårlige nye, desto mere man fordyber sig i tidens aviser. Også dengang talte de konservative af dem om tidernes forfald og genoptrykte in extenso, hvad de havde skrevet for hundrede år siden – i de gode, gamle dage. Også dengang rasede man over disse uforståelige, pornografiske, ja rent ud sviniske, modernistiske kulturterrorester som f. eks. *Herman Bang* og *Gustav Wied*. Og *Hjalmar Söderberg*, hvis skuespil „Gertrud“ dette år fik sin danske førsteopførelse på „Folketeatret“. Men selv de største sensationer dengang havde mere passende dimensionerede overskrifter, og billeder var det skralt med.

— — —

I dagene op til optagelserne af „Løvejagten“ var pressen – og dermed menigmand – optaget af bl. a. røveriet i Laksegade, society-mordet i Monte Carlo, den gale *Peter Sabroe* og den splittergale *Marconi*, *Griegs* død og *Björnsson-jubilæet*, det nyindrettede *H. C. Andersen-*

museum i Odense, det næsten færdigbyggede „Det ny Teater“ og den ny sporvejslinie til Vanløse. „Det kgl. Teater“ indstuderer „En skavank“, og på „Røde Kro Teater“ er der „Løjer og Langkaal“. Blandt de hastigt skiftende filmtitler finder man følgende meget karakteristiske: „En Bryllupsrejse til Niagara“, „Korsikanerbanditten“, „Kokkepigen Kæreste“, „Mulattens Hævn“ og *farvefilmen* „Hvad Æggene indeholdt“.

Men allermest optaget var man måske nok af den voksende rygtestrøm om noget råddent i den lidet populære justitsminister Albertis embedsførelse, der snart skulle kædes sammen med endnu en begivenhed, som ingen ny verdensfilmhistorie og ingen moderne dansk kulturhistorie, der dækker dette tidsrum, kan komme uden om: „Løvejagten“, eller rettere: den skandale filmen gav anledning til.

Hans excellence justitsministeren var tydeligt nok generet af de mange rygter, og man gættter på, at det korstog, han sammen med sin teatercensor netop havde ført mod de uartige revyer, dels var et forsøg på at aflede opmærksomheden fra de ubehagelige rygter, dels et forsøg på at opnå en vis popularitet i de opinionsdannende kredse, der jo ikke nedlod sig til at besøge disse revyer – i det mindste ikke officielt. Men dette korstog til almindelig højnelse af sædeligheden resulterede kun i, at excellencen blev til grin, især i de mindre småborgerligt-tilknappede aviser – dog ikke i „Berlingske politiske- og avertissementstidende“. Derfor – tror jeg – greb Alberti med kyshånd den henvendelse fra de dyreværnsfolk med formandinden frk. *Gold* i spidsen, der berettede for den høje minister, at noget usædvanlig råt var under opsejling på Elleore. Nogle „filmsfolk“, fortalte man på Roskildeegnen, ville på denne ø fabrikere en sensationsfilm om en løvejagt med rigtige løver, der ville blive skudt rigtigt, vistnok endda med dum-dum-kugler! Det havde man fra pålidelig kilde. Vistnok.

I hurtig rækkefølge skete der derefter følgende:

Alberti nedlægger øjeblikkelig forbud mod filmens optagelse. Det sker bl. a. med et mægtigt trompetskrald i „Dannebrog“, hvori man læser, at den opsidende teatercensor, der havde ringet til „Nordisk“, udtalte: „*En simpel Fyr kom til Telefonen og svarede mig grinende, at Billedet slet ikke skulde forevises her i Landet,*

det var bestemt til Export, og de brød sig ikke om Forbud.“

Lørdag den 17. august finder optagelserne sted som planlagt.

Derefter sigtes Ole Olsen for dyrplageri – en beskrivelse af et par retsmøder kan findes i erindringerne.

De gode græd og de onde lo i dagene mellem den 18. og 30. august, da Løvejagt-affæren optog nationen mere end noget andet. Glemte var både den sindssyge Marconi og røveriet i Laksegade. Filmen var ny og en taknemlig skydeskive. Men især var denne affære et glimrende påskud til privat polemik blad og blad imellem. Vittighedstegnerne havde fede dage, og allerede i 1907 finder man den i dag så udbredte journalisttype, der fabrikerer begivenhederne på redaktionskontoret fremfor at op-søge dem i virkeligheden. „Social-Demokraten“ havde således en medarbejder („Ax“), som allerede den 17. om morgenen – flere timer inden jagten fandt sted – kunne underholde sine læsere med en reportage om optagelsernes forløb: „... *saa plaffede Skytterne løs, Løverne dansede forvirrede omkring og brolede fortvivlende, mens Fotografierne i Jernburene drejede Haandtagene rundt som rasende ... Øjenvidner paastod, at Løverne i forvejen var sultede, og at Fotografierne trak Lod om at aabne Burene.*“ osv. osv.

Mest og længst skrev naturligvis Albertis avis om rædslerne, der serveredes under overskrifter som denne: „*Da Dum-Dum Kuglerne susede gennem Luften:*“ – „Politiken“, vore dages „Dannebrog“, skrev dog dengang, vendt mod „Dannebrog“: „*Hvor maa det stakkels Dyr dog have lidt, tænker Bladet vel, naar dets Hoved laa spredt i en halv Snes Dele omkring paa Øen. Det er da Dyrplageri, som man kan tage og føle paa.*“

Det suspekte i „Dannebrog“'s holdning til filmprojektet findes ikke kun i antallet af spalter, dette blad ofrede på det i forhold til alle andre aviser, men også i det, der reelt blev sagt i spalterne.

Den 8. juli – fem uger før „Løvejagten“ blev optaget – bragte „Dannebrog“ under mærket *Partout* (Arnold Richard Nielsen?) et interview med „Filmsdirektør“ Ole Olsen i anledning af, at „Der var engang –“ var blevet kinematograferet. Intervieweren indledte: „*Hvad der gør, at de danske levende Billeder*

særlig i Amerika har fundet saa stort et Marked, er i første Række den Omstændighed, at vi Danske i Regelen har en finere og bedre Smag end de udenlandske Fabrikanter, og endvidere, at vore Motiver oftere er bedre udvalgte.“ Og Olsen udtaler: „Alene af „Isbjørnejagten“ ... har jeg solgt for 4500 Kr., deraf Størsteparten til Amerika. Om kort Tid skal vi optage et endnu mere sensationelt Billede, hvis Tilvejebringelse vil koste mig 5 000 Kr.“ Altså „Løvejagten“. (Pengene slog dog langt fra til. De to løver, som Ole Olsen havde købt i Hagenbecks Tierpark, kostede alene 5 000 kr.)

Den 18. august, dagen efter optagelserne, sås „vi danskes smag“ i et påfaldende ændret lys i „Dannebrog“: „Saa snart Justitsministeriet ... var blevet bekendt med Biografdirektørens seneste Idé (det var, som man erindrer, ogsaa Direktør Olsen, der i Fjor lavede det raa Mordbillede*) havde man taget sine Forholdsregler ...“

Og man finder følgende Levin-replik, som nok kan give anledning til undren: „Det kunde naturligvis ikke falde mig ind at forbyde et Billede, hvorpaa der optraadte Løver, eller hvor Løver blev skudte. Men naar jeg nu paa Forhaand ved, at et raat Dyrplageri finder Sted for at faa Billedet lavet, ja, saa selvfølgelig forbyder jeg det.“

På forhånd ved ... Sagen er jo den, at ingen andre end filmfolkene vidste, hvordan aflivningen skulle gå for sig, eller hvorvidt der ville blive anvendt dum-dum kugler (hvad der ikke blev). Som allerede nævnt blev der anvendt fagfolk ved aflivningen (de to skydelærere fra Underofficersskolen), og ifølge Ole Olsens erindringer kunne en senere forevisning af filmen for Alberti m. fl. i hoffotograf El-felts atelier da heller ikke bekræfte et eneste moment i de med gru udpenslede skildringer, og da slet ikke, at der skulle være anvendt

dum-dum kugler, hvilket man skulle kunne konstatere på filmstrimlen.

Og udsurgte censoren filmfolkene om deres aflivningsmetode? Tilbød han, at justitsministeriet kunne udpege en egnet observator til at overvære optagelserne, imod at filmfolkene afholdt omkostningerne ved rejse m. v.?

Intet i avissamtalerne antyder skyggen af noget sådant. Alt i „Dannebrog“s behandling af sagen peger på, at den skulle aflede offentlighedens opmærksomhed om Albertis person og lægge røgslør over de kedelige rygter.

Og da bevillingen til Ole Olsens biograf i Vimmelskaftet udløb 1. december, blev den ikke fornyet, men derimod givet til en vis Købler, efter sigende en af Albertis venner, og til et medlem af skuespillerdynastiet Hennings.

I juli melder Alberti sig, og man frafalder tiltalen mod Ole Olsen for dyremishandling. Den 11. november gives „Løvejagten“ fri til forevisning overalt i Danmark af den nye justitsminister Høgsbro, en disposition, som ikke engang Levin kunne blande sig i, idet han netop på dette tidspunkt befandt sig i den kedelige situation, at han som overretssagfører havde omgået et forbud, han selv havde udstedt som censor (hvilket iøvrigt senere førte til hans afsked). Men Ole Olsen fik aldrig sin biografbevilling tilbage. Hvorfor? Skulle han ikke endnu i 1908 være interesseret i at drive biograf, selvom filmproduktionen i stigende grad lagde beslag på hans kræfter? Vi må den dag i dag undre os med „Social-Demokraten“, der bragte frigivelsen af „Løvejagten“ på forsiden og bl. a. skrev: „Den Biograftheater-Bevilling, som således blev frarøvet Direktør Olsen og givet til en anden, har han mærkeligt nok endnu ikke fået tilbage.“

Den forsinkede danmarkspremiere havde ikke akkumuleret nysgerrigheden i et sådant omfang, at den gav anledning til strøgtumulter, tværtimod synes den at have været lidt af en skuffelse.

„Berlingske politiske- og avertissements-tidende“ bragte den længste og mest entusiastiske „anmeldelse“ af filmen: „De [billederne] gør egentlig i Forhold til Teksten et spagt Indtryk, men ses alligevel med Interesse paa Grund af det Forbud og de Forviklinger, hvortil de i sin Tid gav Anledning.“

I „Politiken“ er man mere interesseret i

* „Det rå mordbillede“ må være „Mordet på Fyn“ (med bl. a. Robert Storm-Petersen), der dog er fra 1907. Med sin aldrig svigtende aktualitetssans havde Ole Olsen fremstillet denne strimmel på baggrund af et mord på Fyn, der ikke vakte mindre afsky og forargelse end Ole Olsens filmiske behandling af begivenheden.

„syngende og talende Billeder“ med *Frederik Jensen*. „Grammofonfilmen“ trækker stadig fulde Huse i „Kosmorama“, og *Illusionen* er saa grundig, at Publikum næsten glemmer, at det ikke er den yndede Kunstner personligt, men kun hans Billede, og applauderer livligt.

Endvidere vises for Øjeblikket den berømte „Løvejagt fra Elleore“, som er givet fri.“

„Løvejagten“ måtte endvidere konkurrere med „Arkadia“s forevisning af håndkolorerede lysbilleder, der gengiver Napoleons liv, og som „ledsages af et Foredrag, der holdes paa en vis dramatisk Facon af en tidligere Skuespiller“.

Saa vidt jeg kan se, havde Københavns ti-femten småkinoer samtidig premiere på „Løvejagten“. Det er svært at komme til fuld klarhed over, fordi biograferne dengang ikke annoncerede regelmæssigt i aviserne. På Olsens tidligere bio var filmen kun på plakaten i to dage, men først omkring den 20. november synes den at være helt udspillet. Man må i den forbindelse huske på, at et filmprogram ikke varede over en halv times tid, og „Løvejagten“s

218 meter tager det godt et kvarter at komme igennem. En uges spilletid var det normale for en film, og der var forestillinger hele dagen.

Nogen fiasko kan man altså ikke tale om, og når heller ikke den store succes kunne hales i land, behøver årsagen ikke kun at have været den skuffede forventningens glæde. Muligheden for flere versioner var allerede til stede dengang. I den version, jeg har set nogle gange, ser man kun den ene løve blive dræbt, men i følge Arne Krogh ejer museet også en anden, meget slidt kopi, der viser drabet på begge løver og desuden den enes overfald på et gedekid. I begge versioner ser man løvens partering, der i grunden virker mere klodset end kras.

I alt blev der trukket 259 kopier af det filmhistoriske skandaleværk, siger Nordisks protokoller, og de blev allesammen solgt. Og ganske som under den amerikanske filmblokade i halvtredserne arrangerede datidens smarte *Jørgen Jensen* allerede i 1907 filmture for de nysgerige til Malmö, hvor „Løvejagten“ synes at have fået sin verdenspremiere.

Slaget er forbi på Elleore den 17/8 1907, men myten om det lever videre som en folkekær vandrehistorie.

